

„Jag i et afgrunds djup mig skulle lycklig kalla,

„Om ingen dödlig fans olycklig mer än jag.

Läsaren lät utan tvifvel dra en suck wid dessa orden:

„Jag kan ej såll i Himlen wata,

„Om der jag jordens flagan hör, m. m.

Sådan är Ingressen — Samma dag, då en fastlig jordbäfning upplök hela Messina, stod Grewinnan Spaktara, innan härjningen börjat, wid sin enda Sons wägga och omsammades af sin Gemål.

„Hon blott en kånsta har, som just på Gränsen står

„Emellan Mor och Alfkarinna.

I dessa hänryckande ögnablick:

„Midsligt of Nattens djup betäcker.

Det olika werkslag Författaren wid detta tillfälle brukat, har jag hört både lastas och berömmas; men uphöjes ej sålen listigare, wid dessa, än de släpande Alexandrinske verlarne? Läsaren må dömma.

„Men det blixtrar! Hwiska gnistror! De spritta, de spraka,

„Bäfsande Smaswel regn störta sig ner

„Darrande jordens inäffwor braka,

„Deß grundwalar skaka!

.....

.....

.....

„E

„Et skall, än et skall, Palatsen försvinna,
 „I remnade jorden begrava de sig
 „Gud! Nädig, Barmhertig, Förbarma dock Dig!

Spastara dånar, då Författaren frågar hennes man:

„Hvad gör Du öma Håls! utaf et ångla hjerta?

Nu släpar Grefwen henne ner för Trapporna, lägger henne på en sten och löper för at söka et Fartyg til deras räddning.

„Det Marmor känsla får, uppå hvars håll hon hwilar,
 „Sjelf känslolds och stum.

Ach! nu kommer andra Jordbäfningen:

„Hålt, Allmagets Gud! Dit wärk Du swurit hegn,
 „Wi tilbe Dina dolda under:
 „Men är Du mera stor i dunder
 „Än i de rika Sommarregn.

Sannerligen! Jag tycker, at dessa sista rader kunna förliknas med det wackraste hos våra bästa Poëter. Afkwiggen rasar emot Spastara, och Skalden taltar honom:

„Förmåne Stråle! Hvad! Du dygden störta wil!
 „Bet, hennes död kan twinga oss at fråga:
 „Wonn Gudånäd och rått är til?

Änteligen wäknar Spastara. Naturen wäckte Modren:

„Då wiggen i de murar lopp,
 „Som hyste hennes Son, des dagars öma hopp.

Huset brinner:

„Men ingen eld så stark, som Moderslägan är.
 Hon hinner nu waggan der hennes Barn ligger:
 „Hon det i fädret bär, för andra gången Mor.

Äf glädje drömmar hon endast om en lycklig bärning:

„Den Gud, som fört mig hit, skall än förbarma sig,

„At öf igenom lågor föra.

Hon rufar ut; men än en Jordbäfning! Hon flinner till trappan, då den i samma ögnablick ramlat ner.

„Der står hon! — Gud!

Auktorn, som följdt denna olyckliga Modren i så många tårars värda Situationer förfärr sig, och till äfventyrs felar mot den nöden man är skyldig det Högsta Väsendet; men jag finner i alla hans wildheter så mycket Genie, at jag med honom delar brott och utan at hesitera införer hans utrop till Gud!

„Nog Dina Wiggas Kroka kunna;

„Men monn det derför är, som Du mit Slägte gjort?

— — — — —
„Förlåt — men ack! I detta ögnablick —

„Gud! Jag förgäter mig — när hennes tårar flyta

„Med Dig — fast jag Din Himmel fick;

„Jag wille icke känsla byta.

Spalkara wänder om, bryter sig genom elden, och Kommer till en Balcon.
Der wisar hon sitt Barn och höjer up sin röst.

Men i en allmän fara är all medömkan för andra döf. Herr Lidner önskar sig wid detta tillfälle ha varit i Messina, han swär wid sina känslor, wid hennes helga kost at han skulle trofsat eld och faror —

„Och fast en Ungling än: Monn jag ej lefwat nog,

„Om för at frälssa Dig, jag under lågor stupat?

„Mer Ärerikt en Hjelte aldrig dog.

Det hiffliga ögnablick nalkas, då Taket faller ner, och detta olyckliga offer för moderligt kärlek Krokas i lågorna tillika med sitt barn, som hon bär i famnen.

„Du

„Du Entwäldss magt! en wint det kostat Dig,
 „Hur wärdig ej Din Lag, Din Åra?
 „Du låter flammor dem förtära:
 „Och fordrar kärlek utaf mig!
 „O Öddeligas Gud! Du wille Sodom spara,
 „Om blott der sunnos sem, som älskade Din Bud
 „Hwad bröt et menlöft barn? Hwad gjorde Dig Spastara?
 „De krossas! — Abraham! och detta är Din Gud!

Ingen af mina Läsare lär blifwa otålig, at läsa slutet.]

„Ach! när så grymt of ödet särar:
 „Hwar finnes tröst? — I tårar! tårar!
 „Den Magten äger segrar lätt:
 „Men Dygden just då dundren knalla.
 „Sin offuld kan til nejma falla,
 „Och Himlen då Hans wiggas falla,
 „Skall rådna för sin oförrätt.

Sådan är Grefwinnan Spastaras Ödd, sungen af en Kald som röjer snille och hjerta. Poemet fins hos Joh. Georg Lang på et ark i 8:0 och säljes inbundet för 3 fl. i hans Boklåda på Stora Nygatan.

Annonce.

Inför de Respektive Pränumeranter i längre bort belägne Städer och Landsorter som tagit Sedlar på Tryckfriheten den Wälsignade med det förord (för at undwika et dyrt Postporto) at så ofta lägenhet gifwes, så arken ifrån Stockholm öfwerfickade til Den som åtagit sig midan med utdelningen, försäkras härigenom at mitt gifna löfte skall heligt opfyllas. — Jag skulle ej kunna glömma denna skyldigheten.

Sörlägg.

Ark 10 utkommer nästa Thorsdag kl. 8 om morgonen.

Stockholm, Tryckt hos Commisarien P. A. BRODIN, 1783.

Tryck-Friheten den Wälsignade.

Stockholm d. 20 November 1783.

Til Förläggaren af Tryck-Friheten den Wälsignade.

Om det någon gång skulle fattas min Herre Manuscripter, torde desse reflexioner, denne Beskrifning, eller hwad Ni behagar kalla estersöjande tankar, tjena i et af Edra ark. Det kan ju wara lika mycket om det är öfversättning, eller egna tankar af en Lycklig Swensk *).

Man nyttjar flere ord wid hwilka ofta icke fogas någon wiss mening, man talar om Frihet, om Öfwerflöd &c. och på tillfrågan, hwad idéer man förknippar med desse ord? Skulle tusende icke kunna gifwa et något så när nöjaktigt svar. — Ibland desse ord är öfwen det snart femtusende är nyttjade uttryck: Swad för en fördärswad! Swad för en ond tid! En Gubbe, som med ledsnad betractar Ungdomens lekar; en Journalist som tycker sig ej blifwit nog belönt för sina literära förtjenster dem han altid ser igenom Microscop, klagar öfwer en ond en fördärswad tid, med et ord, så snart et individuum lider, tror han sig äga rätt, at klaga öfwer det hela. Kännetecknen på en fördärswad tid äro likwäl merendels lika, och man kan göra på dem en så noga beskrifning, som man sin en Pharao-Banqveur på raille faulle: Det är hwad jag will försöka.

Uti et land där fördärwet tagit öfwerhanden, är kärleken til äran förfvunnen, jag menar ej den blodige, at på befällning rusa til mord; nej den sanna, den lustige, som består uti, at leda den swaga, at uprätta den fallne,

* Utan twifwel har jag brist på sådana Afhandlingar som denna, och önskar det ej blir den första som bewisar at mina ark äro någon gång Solida.

Förläggare.

fallne, at trösta och hjälpa den usle och förtryckte, den med et ord, som wisar sig igenom wålgärningar emot mer-människor: Denne ära kunnas icke här, den uplifwar icke något bröst med en helig eld i en sådan tid då hwar och en gjort sig sjelf til sin egen Ålgud, då alla uttryck lysa på egen nytta och egen winst, och där den tros hafwa nåde högsta lycka, som igenom anseende eller penningar, kunnat förwårswa den wedersyttgeliga magten at ostraffad trampa den dygdige, den slitige, som icke har annat förswar, än onydliga och utan Systemer sammåntrassade lagar, samt den rätts wisa, som är grundad på Natur och billighet — Hwilka swaga och hjälpslöse wårn emot wåldsamme och samwetslöse Förtryckare!

Fåfångt söker man i et sådant Land, de höga och starka Själur som brinna af kärlek til Fäderneslandet, och som sätta det wål för sitt eget, de små och låga passioner, som aldrig kunna uphåja sig öfwer egenmyrige affigter, härskas öfwer att. Handelen, som wål inrättad kan göra en Nation lycklig och ansedd, blifwer där endast medel til at föröka öfwerflödet, som sluteligen öfwergår alla tillgångar, och måste underhållas hos de fläste igenom bedrägerier. Åkerbruket denne enda och rätta källan til et säkert och stadigt wålstånd råkar i förackt, då ingen ting dömmes efter det wårfeliga wårdet; man skall göra sig en heder af at drifwa gåck med de heligaste saker, och Religion nyttjas ej til annat, än at leda Folket, som man gåckar med löften och Eder; och det som borde wara den uslas tröst, är förwandlat af de illsluga i et ok, så mycket farligare, som de förtryckte ej kunna se de många tilfällen där Gudomlige saker äro wrängde för at låna hjelp at den fallsta Politiquens anläggningar. Den ärofulla rättigheten at dö för Fäderneslandet, skall bortgissas, kanske också bortfåjas, at oduglige och föracktlige personer, som på intet annat sätt skola skiljas ifrån de onyttigaste medborgare, än igenom mera fördårswade seder, och mera dårskaper. Edist efter Guld och raseri at förwårswa anseende, uppfylla i et sådant land det ställe som borde wara helgat at äran och kärleken til Fosterlandet. De lågste och nedrigaste wågar anses för de bästa så snart de hastigt leda til anseende och Rikedom: Den som är ägare af dessa twånne saker, kan wåga at ting utan blygd; han kan uphåja lasten, göra årlöje af dygden, alla skola göra sig en heder af at följa hans mening, alla wårdnadsbetyggeser skola lösas på honom, då förackt och försmådelse blifwer dens lott, som för stolt, at wilja lysa af annat stän än det dygden gifwer, föracktar lyckan och det låga Gunstingar.

Deſe Kännetecken äro allmänna i alla Samhällen. I en Republiqve eller en limiterad Monarchie där Folket ännu ej hunnit til den högd af ſeghet, at de för et owiſt hopp bortgiſwit eller af en rådd öſwerilning utan motſägelse lättit borttröſwa ſin frihet, eller råttare ſkuggan därpå (ty ingen rätt frihet giſwes utan goda ſeder) i ſådane ſlags ſamhällen ſer man huru Partier och tvedrägt utarma Landet, Lagar ſtiftas för at åter brytas, Wänsſkaps- och Blods-band ſlites, man twiſtar med en bedröſlig iſwer om det, ſom på intet ſätt rörer Mänſkheten utan endast några Huſwudmän, för bägge partierna; denna ſtällning är utan twiſwel faſelig, men den ſkugga af frihet, ſom ibland kan dana någon hög och ſtark hjäl, hwilken ſtundom allena med ſin stora dygd (Sublime Virtue) uppehåller det i Själtåg liggans de Samhället, förſwiner ſluteligen, då en ſådan Republiqve eller Monarchie merendels ſinänningom eller igenom någon uppenbar wäldſam händelſe degenererar, til den mätt oinſkränkte Deſpotisme.

Det är då alla de plågor, ſom på en gång kunna öſwerswämna et olycklige land: För en endas nycker uſofras Millioners wät: Nya Utlagor trycka den förut fattige arbetaren, och han håpnar at ſe ſin uſelhet kunna ökas, et med tårar wät bröd, ryckes ur munnen på hans hungrige barn, för at wändas til penningar och formera en Solgrands del af de omättelige Summor, hwarmed Deſpoten underhåller ſin och ſina Gunſtlingars pragt, ſamt en mängd onyttige Hofjenares lyſande öſwerflöd och hwarmed han ſynes liksom wilja inſultera allmänna eländet. En ſäker ägande rätt (The propriety) ſom jemte friheten utgör de ſtörſta wäſſignelſer Medborgare kunna förwänta i dödligheten är då okänd: när Åkerbrukaren befar ſin Jordtorſwa, är han öſäker at därpå upſkåra fructen, då Deſpoten behöwer ait til ſina ſjelfgjorda behof (his imaginary vanis) där en hans wint är Lag, och där han eſter behag kan uphåſwa eller förtyda, de minſt tvedyſtiga Lagar, hwarpå Ägande- och Beſittningsrätten warit grundad. Urflytningar, ſom Barbariſke ſtraff aldrig kunna hindra, måſte här nödwändig ſte. Landet bliſwer förwandlat i en Öfen, och utom Hof-Folket giſwes ingen, ſom icke får känna tyngden af et förhateligt lif: Skulle någon ännu haſwa tivräckeligt lifs uppehålle, minſkas det igenom öhörda Monopolier, ſådane ſom inträtades i Rom, då Kejsaren ſjelf anlade Bodar och förbödd at handla annorſtådes. Bandet emellan den Regerande och deſ underſåtare, ſom borde wara knutit af Kärlek, Rätwiſa och förtroende märkes ej, utan i det ſtället äro Kjedjor, ſmidde af en grym Känſlöſhet, för

